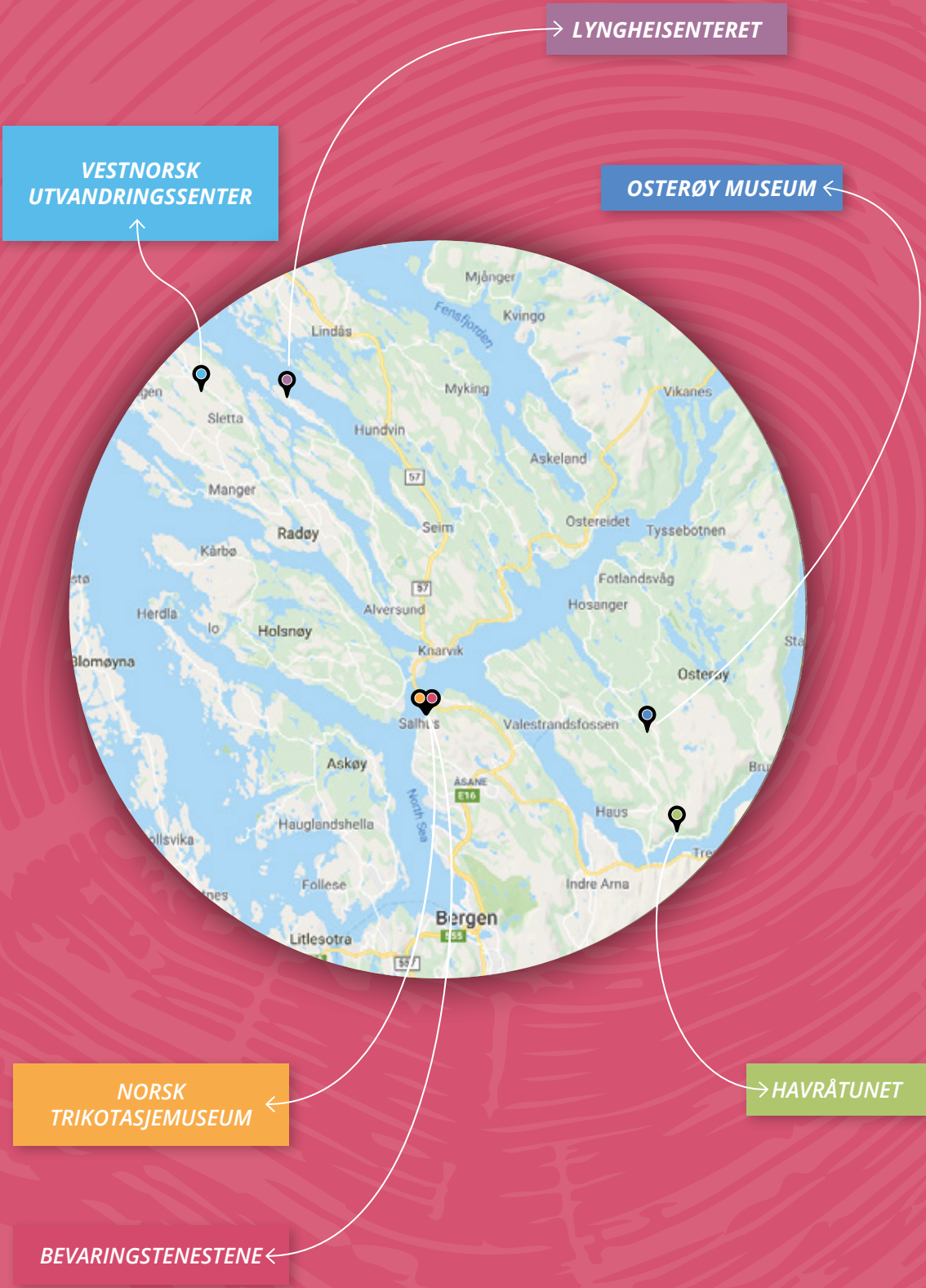

ÅRSMELDING 2019

Museumssenteret i Hordaland

MUSEUMSSENTERET I HORDALAND

INNHALD

1. INNLEIING	4
2. NØKKELTAL	5
3. ORGANISASJON	6
4. STYRET	6
5. PERSONALE	7
6. ØKONOMI	8
7. FORVALTING	9
Immateriell kulturarv	9
Gjenstandar og foto	9
Bygg og anlegg	10
Kulturlandskap	10
Fellestenester for Musea i Hordaland	10
8. FORMIDLING	11
9. FORSKING	12
Faglege prosjekt	12
10. FORNYING	14
11. MUHO SOM SAMFUNNSAKTØR	15
12. MANGFALD OG INKLUDERING	16
12. FRIVILLIG ARBEID	16
14. ÅRSREKNESKAP	17
15. REVISJON	21
16. DETTE ER MUHO	23

MuHo skal vere ei stemme til tida, ein aktiv kunnskapsbyggjar og tydeleg samfunnsaktør.

ÅRSMELDING 2019

Museumssenteret i Hordaland

1. INNLEIING

Museumssenteret i Hordaland (MuHo) er eit museum for industriarv, naturarv, materiell og immateriell kulturarv, migrasjon og fellestenester innan bevaring og konservering. Musea våre er lokaliserte i Bergen, Osterøy, Lindås og Radøy.

MuHo forvaltar det nasjonale teknisk - industrielle kulturminnet, Salhus Tricotagefabrik, og det freda nasjonale kulturlandskapet, Havrå, og vi har ansvar for dei verna kystlyngheiene på Lygra. Osterøy museum og Vestnorsk utvandringssenter har omfattande samlingar av museumsbygg og gjenstandar. Kulturminna vert forvalta gjennom bruk og skjøtsel og med høgt fokus på handlingsboren kunnskap og immateriell kulturarv. MuHo tilbyr konserveringstenestar av høgaste faglege kvalitet og tilbyr musea i Hordaland råd og rettleiing innan bevaring og forvaltning av gjenstandar.

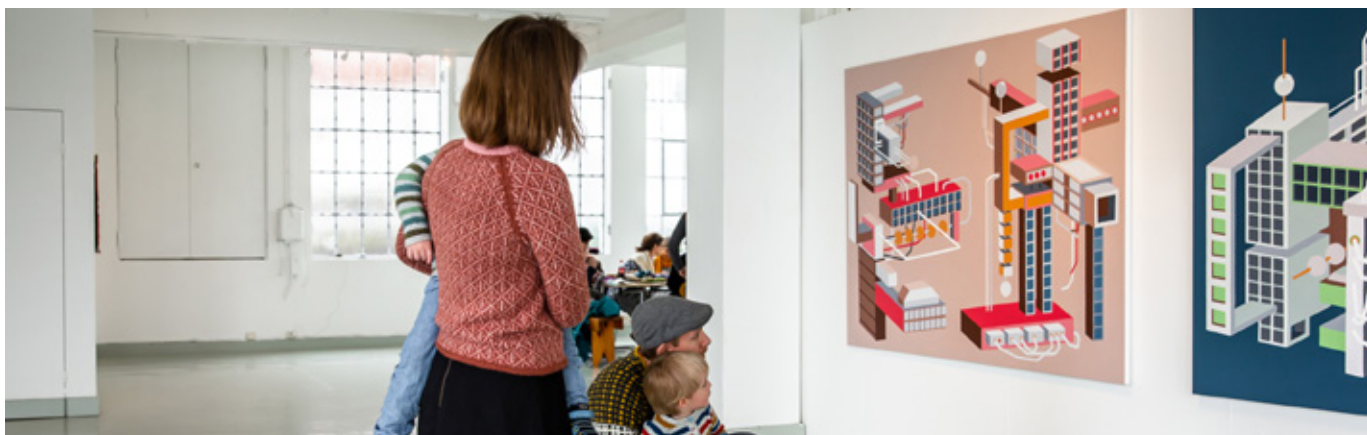
MuHo skal vere ei stemme til tida, ein aktiv kunnskapsbyggjar og tydeleg samfunnsaktør. Dette ligg til grunn for årsplanane og arbeidet som har vore utført gjennom formidling av kunnskapen på våre museum og gjennom samarbeidsprosjekt, utstillingar, deltaking i forskingsprosjekt, debattar, publisering av kronikkar og artiklar. Ut frå tilgjengelege ressursar, vert det gjort eit viktig arbeid for å halde i hevd både bygningsmassen, maskinene og kulturlandskapet vi forvaltar og som vi stolt viser fram til gjestane våre. 2019 var eit travelt år med høg aktivitet. Vi utarbeidde ny strategiplan og førebudde til det som skal verte ein bygningssamlingsplan. Førebuing til freding av Salhus Tricotagefabrik, har også kravd mykje tid. Vi er representert i ulike

nasjonale og lokale museumsfaglege nettverk, og fleire aktivitetar og tiltak vert gjennomførte i nært samarbeid med frivillige, lag og organisasjonar i lokalmiljøa.

MuHo tilbyr heilskaplege og eksklusive kunnskapsopplevingar prega av høg kvalitet med engasjerte og kunnskapsrike tilsette. Hos oss opplever ein ikkje berre unike kulturminne og kulturmiljø, men vi er destinasjonar kor dei besøkande kan boltre seg i utandørs miljøa, her er det nok plass til heile familien og ein kan bruke god tid både i utstillingane og i kafeane med utsikt til fjorden eller lyngheiane.

Utstillinga «0011» av Camilla Bruerberg utforska strikketeknologi og industristrikkesmaskiner. Galleri Salhus, Norsk Trikotasjemuseum.

Utstillingane i Galleri Salhus på Norsk Trikotasjemuseum har tematisert tekstilar, teknologi og berekraft. Måleri av Silje Heggren i utstillinga «Eit berekraftig utopolis?». Foto: Tove Lise Mossestad

2. NØKKELTAL

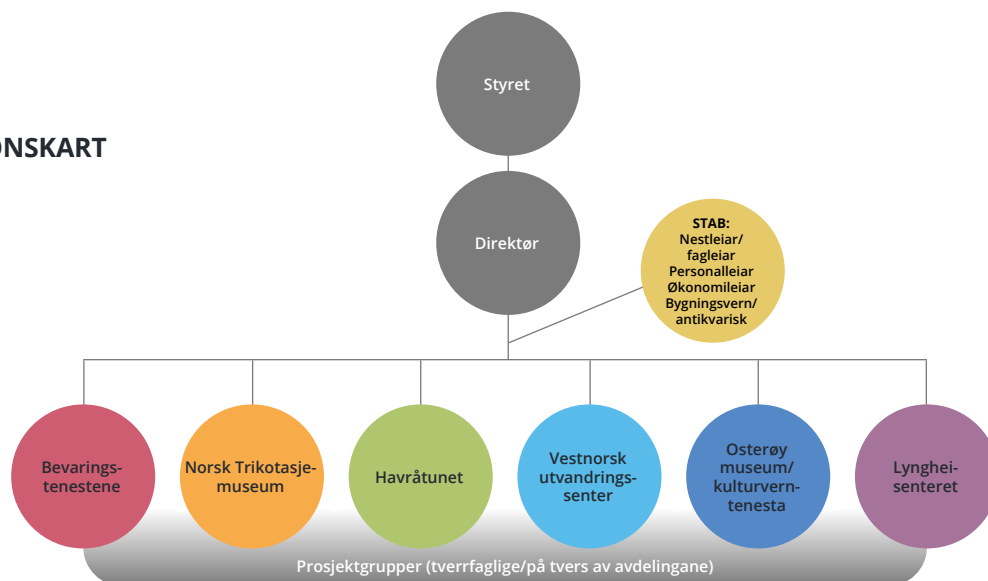
Besøket på musea ligg stabilt, med ein liten nedgang samanlikna med 2018, men over nivået for tidlegare år. MuHo har 5 museum i tillegg til Bevaringstenestene som primært ikkje driv med formidling, men tenester knytt til dei konsoliderte musea. Musea våre ligg utanfor Bergen sentrum og har derfor eit avgrensa publikumspotensiale samstundes som det for eksempel på

Havrå er restriksjonar på besøk grunna fare for slitasje, smitte og av omsyn til dei som bur i tunet. Uavhengig av det arbeidar vi aktivt med å knyte til oss nytt publikum lokalt, men også regionalt og nasjonalt. Vi har jobba aktivt med å finne alternative transportløyningar til bil som gjer det enklare å besøke musea. Aktiviteten i MuHo er stabil, både med omsyn til tilsette og aktivitet.

	2019	2018	2017	2016
Tal på besøk	27 788	28 903	26 629	25 997
Årsresultat*	1 103	-356	834	1 060
Eigenkapital*	21 560	20 457	20 181	19 347
Faste tilsette	43	45	43	40
Kulturhistoriske bygningar	110	110	110	110
Gjenstandar	40 230	40 096		
Foto	17 658	16 242		
Kulturlandskap (dekar)	3 580	3 580		
Årsverk (faste)	35,8	35,5	40,2	39,0
Tal årsoppg. til lønsmottakar	127	135	137	128
Sjukefråvær	7,5%	1,56 %	5,15 %	4,95 %

* Tal i tusen kr

ORGANISASJONSKART

3. ORGANISASJON

Aud Mari Eitrheim var konstituert direktør fram til 28. februar. 1. mars byrja Elisabeth Herdla Halvorsen i stillinga som direktør, saman med personalleiar Lene Sollesnes Holum. Frå 1. august blei organiseringa i MuHo endra, basert på ei grundig evaluering. Staben blei styrka med utnemning av nestleiar med fagleg ansvar, og avdelingsleiaransvar knytt til dei 6 avdelingane blei oppretta. Ny avdelingsleiar ved VUS blei tilsett med oppstart 1.1.2020. Det har vore lagt ned eit omfattande utviklingsarbeid for og med leiargruppa.

Hausten 2019 blei det starta eit omfattande strategiarbeid. Prosessen vart gjennomført i regi av leiargruppa. Eit team av tilsette støtta leiinga i førebuingane og alle tilsette deltok i strategisamling. Metoden la til rette for å skape involvering, lagånd og moment i organisasjonen. Planane er ambisiøse, men realistiske og dei skal sikre best mogleg samanheng mellom våre unike samlingar og forvaltninga av disse, forskinga vi driv og formidlinga vi gjev.

4 STYRET

Styremedlem		Oppnemnt av
Nils Marton Aadland – styreleiar	(vara: Tove Kristin Sleire Tistel)	Hordaland fylkeskommune
Kari Foseid Aakre – nestleiar	(vara: Sara Hamre Sekkingstad)	Hordaland fylkeskommune
Henry Berg	(vara: Linda Lein/Ronja Breisnes)	Bergen kommune
Øyvind Helland Oddekav	(vara: Tom Kristian Thorsen)	Kommunane i Nordhordland
Tone Hellesund	(vara: Svein Ivar Angell)	Universitetet i Bergen
Nikolai Rypdal Tallaksen	(vara: Ingrid Haugrønning)	Tilsette

Bli med Bændik på barneomvisning på Norsk Trikotasjemuseum. Foto: Tove Lise Mossestad.

5. PERSONALE

Stiftinga hadde 43 faste tilsette i 35,78 årsverk. I tillegg var det 7 personar fast tilknytt MuHo i lengre vikariat eller prosjektstillingar tilsvarande 6,36 årsverk. Av desse 29,43 årsverk kvinner og 12,68 menn. I tillegg har vi hatt sesongtilsette, timetilsette og personar på tiltak. Det er til saman utført 38,7 faktiske årsverk i 2019. Avviket i årsverk skuldast i hovudsak ein del tilsette i permisjonar og langtidssjukmelde som ikkje har vore erstatta. Styret har 6 medlemer der 2 er kvinner og 4 er menn.

HELSE, MILJØ OG TRYGGLEIK

MuHo er ei IA-verksemd og legg til rette for arbeidstrening og praksisplassar for personar frå NAV der det er mogleg. Gjennom året har det vore fleire personar innom på ulike tiltak i fleire avdelingar.

MuHo har avtale med Volvat om helsekontroll for alle tilsette i 2019 fekk alle tilsette i MuHo tilbod om ein slik kontroll.

Vi har hatt fem møte i AMU i løpet av året. I tillegg hadde vi fire samrådsmøte (partssamansett utval). Det årlege kurset i bruk av hjartestartar og førstehjelp vart gjennomført i juni. I tillegg vart det gjennomført brannkurs i oktober.

Sjukefråværet var 7,5% dette året, ein tydeleg auke frå 1,56 % i 2018. Auka skuldast i hovudsak fleire langtidssjukmeldte, men fråværet er ikkje arbeidsrelatert. Det vart ikkje registrert alvorlege skadar ellerulukker i løpet av året.

Sanking av villsau på Lyngheisenteret

6. ØKONOMI

Årsrekneskapen til Stiftinga Museumssenteret i Hordaland er avlagt etter rekneskapslova sine reglar for små føretak og under føresetnad om fortsett drift. Årsresultatet for 2019 syner eit overskot på 1 103 283 kr. MuHo har store oppgåver knyt til utvikling og oppgradering.

I 2019 utgjorde løns- og pensjonskostnadene 68,7% av totale driftskostnader, ein auke på 2,3% frå 2018. Pensjonskostnadene åleine utgjorde 7,4%. Tilskota til ordinær drift har ikkje auka i takt med korkje KPI eller løns- og prisvekst. Dette vil bli ei større

og større utfordring i åra framover dersom ikkje dei ordinære rammene blir auka.

Plan for eigeninntening 2018–2025 vart utarbeidd i 2017 og vart sett i verk i 2018. I 2019 hadde vi eigeninntekter på 18,1% av dei totale inntektene, ei auke frå 17,4% frå 2018. Dette syner at vi er på god veg til å nå målet om 20 % innan 2025.

Likviditeten er god. Det er avsett 1,3 mill. til framtidig vedlikehald av bygg. Det er store behov for framtidige oppgraderingar og tiltak som krev store investeringar.

7. FORVALTING

I 2019 vart samlingsplanen for MuHo revidert. Det er arbeid med å implementere planen og den har gitt grunnlag for ei meir målretta samlingsutvikling.

Vi har koordinert eit 2-årig nasjonalt prosjekt, Kartlegging av industridokumentasjon, som vart avslutta i 2019. Prosjektet var

i regi av Museumsforbundet si gruppe SIKÅ (Seksjon for industri, kommunikasjon og anlegg), og har bidrege til å profilere og løfte fagfeltet industridokumentasjon og industriarv. Det har òg skapt grunnlag for framtidig arbeid på tvers av musea i Noreg.

IMMATERIELL KULTURARV

Kunnskapen om tradisjonell drift og skjøtsel av kulturlandskap med matproduksjon for auge, har fått auka aktualitet, og i denne samanheng spelar Havrå og Lyngheiseret ei viktig rolle. Vi har inngått eit samarbeid med NIBIO (Institutt for Bioøkonomi) om å verte ein del av deira klonarkiv. Det er ikkje genane isolert sett som er mest interessant, men tankane, reiskapane og samhandlinga ein har med plantar, dyr og landskap. Dette er ei stor anerkjening etter mange års satsing med å drive bruka etter den stadbundne tradisjonen.

Kunnskapsnettverket innan vev, spinning og ullsortering er vidareført gjennom temasamlingar og kurstilbod. Det same gjeld arbeidet kring Treskoverkstadene på Osterøy og Brørvikskuto i Nordhordland. Vi har òg arbeid vidare med kompetansebygging for tekstilhandverkarar knytt til rekonstruksjon av eldre tekstilar, og delteke i forskingssamarbeid og arbeid saman med tradisjonsberarar innan tekstilkunnskap. Kunnskapen har danna grunnlag for formidling og utvikling av tilbod til reiselivet.

GJENSTANDAR OG FOTO

Vi har hatt fokus på digitalisering av samlingane, registrering av restansar og publisering på Digitalt museum. Nokre avdelingar har levert utvalde gjenstandar til fellesmagasinet ved Bevaringstenestene for tilstandsvurdering før dei vert magasinerte der. Vi har fortsett arbeidet med prioritering i samlingane og omorganisering av tekstilmagasinet på Osterøy museum. I samband med den varsla fredinga av Salhus Tricotagefabrik er store deler av den autentiske maskinparken fotografert og registrert.

Vi har magasin av varierende kvalitet og vi har store utfordringar knytt til plassmangel. Nytt fellesmagasin er greidd ut, det som er viktig framover er å få avklart Vestland fylke si rolle i prosjektet, slik at vi kan kome vidare med forprosjektet.

Plantefarging av ullgarn

Restaurering av kvernhus på Havrå

BYGG OG ANLEGG

Prosjektet Museumsløft er inne i del 3 (MuHo leia del 2). No handlar det om å få på plass forvaltingsplanar for museumsbygg for å ta igjen etterslep og løfte bygningsvern som fagfelt. Vi har starta arbeidet med FDV-registrering av bygningane våre i Primus og fleire av bygga er registrerte, digitaliserte og tilgjengeleggjort. Bygningsarbeid blir dokumentert og lagra i Primus og på fotoserver, og vi arbeider fortløpande med å få digitalisert informasjon om tidlegare bygningsarbeid og historiske endringar.

Det er gjennomført kontinuerleg vedlikehalds- og restaureringsarbeid på fleire av bygga til MuHo og utført ROS-analyser. Sikringsplanar er reviderte. Det er utført sikringsarbeid mellom anna på den rasutsette elva bak Salhus Tricotagefabrik. På Lyngheiseret vart det installert ny branntavle i infobygget. På Osterøy museum vart sprinkleranlegget ferdig montert og tilkoppa. I tillegg vart det montert nye utelys i museumstunet og det har vore gjennomført utbetringar på el-anlegg. Vi har kartlagt alle dei 110 kulturhistoriske bygningane våre til Kulturrådet si nasjonale bygningsvernundersøking.

Vi har samarbeidd tett med Riksantikvaren og andre myndigheiter og har lagt til rette for kompetanseheving innan antikvarisk bygningsvern. Vi har rapportert i eigne dokument til Riksantikvaren over arbeidet på anlegget under Riksantikvarens bevaringsprogram for teknisk-industrielle kulturminne, Salhus Tricotagefabrik, og over arbeidet på Havrå.

KULTURLANDSKAP

MuHo er einaste museum i Noreg med to autentiske gardar som har produsert mat og virke i meir enn tusen år og framleis

er i drift. Vi forvaltar nasjonal kompetanse knytt til tradisjonell drift og forvaltning av kysten sitt kulturlandskap; lyngheiene på Lyngheiseret og det freda kulturlandskapet Havrå, som også har plass på den eksklusive lista over UKL (Utvalgte kulturlandskap). Vi har mykje kunnskap, dokumentasjon og forskning om den tradisjonelle drifta, og målet er å halde landskapa i hevd tufta på denne kunnskapen, og drive vern gjennom bruk.

For å ivareta samlingane og fleire rødlista arter, har vi også i år drive aktiv drift tufta på tradisjonelle metodar, med skjøtsel gjennom slått, beiting med gamalnorsk sau og vestlandsk fjordfe/raudkolle, brenning og slått av lyng, rydding av kratt og skog, restaurering av teigar i haustingsskogen og slåttemarka, arbeid på lad og steingardar. Den heilskaplege kunnskapen om ressursforvaltning i dei gamle driftsmåtane, knyttast tett opp til dagens miljøutfordringar.

Skjøtselsplanen for Havrå er no ferdigstilla og vi arbeider med å implementere planen i den daglege drifta. Dokumentet er eit viktig styringsreiskap som skal gi retning og mål for det praktiske forvaltingsarbeidet på garden.

Lyngbrenning er ein viktig del av skjøtselsarbeidet på Lyngheiseret. Det vart brent ca. 32 da med gamal lynghei, einer og kratt etter at det dei siste regnfulle vintrane har det vore vanskeleg å få brent i lyngheia.

FELLESTENESTER FOR MUSEA I HORDALAND

Rapporten Fullt hus! - utgreiing av nytt fellesmagasin for musea i Hordaland, vart fullført og presentert for politikarane i fylkeskommunen. Rapporten munna ut i ei politisk sak i Vestland fylkeskommune, og vart handsama av fylkestinget i desember. Bevaringstenestene har vore svært aktiv ute i musea dette året. Fleire museum har hatt interne kurs i integrert skadedyrkontroll (IPM) og fått hjelp til hovudreingjering som del av sesongførebuingane. Ved hjelp av tilskot frå Museumsløftordninga har vi sett i gang fleire såkalla RE-ORG-prosjekt, der vi ryddar i magasin og omorganiserer for å gjestandane betre bevaringsforhold, gjere det lettare å halde oversyn over kva som finst i magasin og fjerne ting som ikkje skal vere der. Slike prosjekt er gjennomført i Bymuseet i Bergen og i KODE, og eitt mindre prosjekt er starta opp ved Kraftmuseet. Når desse prosjekta blir følgt opp med nye reingjeringsrutinar og rutinar for IPM har det einskilde museet tatt eit stort steg på vegen mot ei god samlingsforvaltning.

Fleire av musea har fått utført mindre konserveringsarbeid, og vi har elles gjennomført tilstandsvurderingar og synfaringar. Brukarforum er ein viktig møteplass for samlingsleiarane. Mot slutten av året vart forvaltningssjefen for Musea i Sogn og Fjordane invitert som observatør inntil ei formell utviding vert stadfesta etter fylkessamanslåinga.

Ronja C. Moås hadde to utselde kurs i spinning på handtein under Bergen Strikkfestival 2019. Foto: Gina Blomberg.

Frå marknaden på sylfotet under Bergen Strikkfestival. Foto: Gina Blomberg

8. FORMIDLING

I 2019 vart ny formidlingsplan vedteken. Planen har fokus på å fremje kvalitet i formidlinga til det allmenne publikum, på utstillingar, arrangement og pedagogiske tilbod.

På alle musea vart det i løpet av 2019 gjennomført ulike arrangement. Bergen Strikkfestival samla nærare 1500 besøkande på Norsk Trikotasjemuseum, og vart dekkja av NRK. Vi heldt jamlege strikkekefeare, handarbeidstreff, familiearrangement, ulike kurs og seminar, bokdykk, samt kulturvandringar og konsertar.

For å auke antal besøkande har vi fått ein ekstra stand på Turistinformasjonen i Bergen for å presentere Norsk Trikotasjemuseum. Det vart også produsert nytt marknadsføringsmateriell.

Vi har vist tre utstillingar i Galleri Salhus gjennom året:

17. februar–14. april:

Eit berekraftig utopolis?

Utstillinga inneheldt verk av Audgunn Naustdal Holsen, Silje Heggren og Torunn Halseid Marø.

28. april–9. september:

0011, av Camilla Bruerberg, som er stipendiat i kunstnarisk utviklingsarbeid ved KHIO.

13. oktober–15. desember:

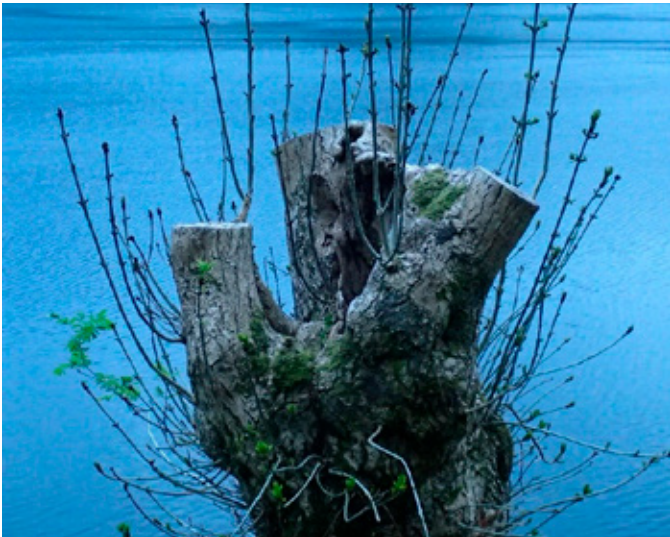
SKIFTarbeid med kunstnarane Jannecke Heien og Susanne Roti.

Utstillingane vart vitja av Innkjøpskomiteen for Norsk Kunst- håndverk, og det vart gjort eit innkjøp frå utstillinga "Eit berekraftig utopolis". Utstillingane var ramme for ulike arrangement, blant anna stoppe-verkstad og kunstnarsamtale. Gjennom skiftande utstillingar i Galleri Salhus har vi stilt spørsmål ved forbruk og produksjon av klede og tekstilar, og i undervisningsopplegg tek vi opp dagsaktuelle tema som arbeidsforhold for dagens tekstilarbeidarar. På Norsk Trikotasjemuseum har vi også tilbode skulane eit omfattande opplegg knytt til den industrielle revolusjonen som svarar til mål i læreplanen for samfunnsfag.

Vi har i 2019 utarbeidd nye formidlingsopplegg for skuleklasser for utstillingane i Galleri Salhus. Alle 4. klassane på Osterøy og 5. klassane i Arna har delteke i undervisningsopplegg knytt til samlingane på Osterøy museum, Treskoverkstad og Ådnatun med fokus på lokalhistorie.

Havrå og Lyngheisenteret har formidla kunnskap som er svært aktuell i dagens samfunn om korleis vi best skal få til klimavennleg og berekraftig produksjon av mat og tekstilar. Vi bruker eigne samlingar som utgangspunkt for å sjå på dei komplekse samanhengane kring ressursbruk og bevaring. Samlingane/kulturlandskapet har vore ein viktig undervisningsarena for UIB og andre forskingsmiljø og utdanningsinstitusjonar.

Vi har starta opp eit tverrkunstnarleg samarbeidsprosjekt med dansetrioen No@way Home som skal bli eit nytt verk med musikk og dans basert på lydane frå maskinene i kulturminnet Salhus Tricotagefabrik.

Styving av tre er ein viktig del av skjøtselen av kulturlandskapet

I kronikken «Kulturarven vår ligg i utette uthus og lagerbygg» (BT) har vi peika på den prekære mangelen på magasin for musea i Hordaland, og i kronikken «Kva skal vi med kulturlandskap?» (Dag og Tid) drøfter vi den viktige rolla til kulturlandskapet i eit berekraftsperspektiv.

På Osterøy museum har det vore arbeid med ny permanent utstilling og førebuing av 100-årsjubileet i 2020. På Vestnorsk utvandringssenter har vi sett inn tidsriktig inventar i Nybyggarstova, og laga utstilling inne og ute om den tekstile kulturarven knytt til Ullruta.

Bevaringstenestene driv rådgjevingsteneste for musea. Ved sidan av dette er det halde kurs og seminar og tilsette har halde innlegg og foredrag på fagkonferansar både nasjonalt og internasjonalt.

9. FORSKING

Vi har innleia samarbeid med UiB om forskingsprosjektet CALENDARS, eit European Research Council-finansiert prosjekt. Det er utvikla og leia av Dr. Scott Bremer ved Senter for vitskapsteori, er internasjonalt og strekk seg over fleire år. Prosjektet skal sjå på korleis klimaendringane påverkar vår førestilling om årstidene, og korleis førestillingar endrar seg. Målet er å sjå om dette kan nyttast konstruktivt i vår evne til å tilpasse oss eit nytt klima.

Prosjektet «Knutar på vandring» er ein del av det internasjonale forskingssamarbeidet «The Borgund Kaupang by Aalesund, Western Norway. Life and Death of a Small Town in the Periphery of Europe» initiert av UiB og støtta av Norsk forskningsråd. Delprosjektet har som mål å rekonstruere eit arkeologisk tekstilfragment frå Borgund kaupangen. Prosjektet har starta opp med samling i Ålesund hausten 2019. Vårt delprosjekt har fått prosjektstøtte frå Agnes Geijers fond. Det er oppretta ei informasjonsside om prosjektet <https://www.uib.no/en/rg/borgund-kaupang>

Forskningsprosjektet «Enhancing local wool value-chains in Norway: KRUS» vart avslutta i 2019, etter 5 års drift. Prosjektet har vore leia av Statens institutt for forbruksforskning. Målet var å undersøke og sjå potensiale og moglegheiter for grøn vekst gjennom lokalt forankra verdikjeder, ull frå gamalnorsk sau (villsau). Vi har registrert markert skift med haldning og bruk av norsk ull sidan prosjektet starta i 2015. Det har kome mange nye produkt på marknaden frå både nye og etablerte norske tekstilbedrifter. Dette har vore positivt for utviklinga for villsauen. Prosjektet har vore eit viktig tilskot til å styrke arbeidet med ein berekraftig tekstilproduksjon.

Lyngheisenteret deltek i forskingsprosjektet «LandPress» i regi av Institutt for biologi ved UiB. Prosjektet studerer korleis klima- og bruksendringar påverkar biologisk mangfald og naturgode i norske kystlyngheier.

FAGLEGE PROSJEKT:

Kartlegging av industridokumentasjon

Ferdigstilling av rapporten til prosjektet Kartlegging av industridokumentasjon i SIKa (Seksjon for industri, kommunikasjon og anlegg i Norges museumsforbund). Rapporten gir eit oversyn over eksisterande dokumentasjon av industri i Noreg utført av norske museum, og ei praktisk rettleiing i gjennomføring av industridokumentasjon.

Forskningsprosjekt i Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie

Det er arbeid med artiklar om tilknytingsformer i arbeidslivet i eit historisk perspektiv. Prosjektet er del av eit nasjonalt forskningsprosjekt i regi av Nettverk for arbeidarkultur og arbeidslivshistorie saman med fleire andre museum.

Industriarven i Vestland

Med prosjektmidlar frå Hordaland fylkeskommune held vi på å kartlegge og sjå på korleis musea i Hordaland kan arbeide meir systematisk med industriarven.

Konserveringsmetodar for drakt og drakttilbehør

Vi har delteke i eit forskningsprosjekt om konserveringsmetodar for

Slåttefolk i arbeid på Havrå

drakt og drakttilbehør. Arbeidet var eit samarbeid med konservator Johanna Nilsson og resulterte i deltaking i ICOM-CC sin konferanse i Sveits og innlegget Conservation Methods for Costumes: Choices, Decisions and Solutions og ein artikkel med same namn.

Primus levande samlingar

Arbeidet med «Primus for levande samlingar» har endeleg kome vidare. Vi startar opp med å levere kravspesifikasjonar. Arbeidet er knytt opp til KulturIT, og skal publiserast i KulturNav. Havrå sit i arbeidsgruppa.

Haustingsskogen

Restaureringsarbeidet av haustingsskogen er eit viktig utviklingsarbeid, med tanke på å skaffe kunnskap om korleis ein slik skog responderer på inngrep i form av styving. Denne naturtypen er sterkt truga, og har nasjonal handlingsplan. Vi dokumenterer grundig dei ulike tiltaka som vert gjort gjennom året. Dette arbeidet rapporterast årleg.

PUBLIKASJONAR:

KRUS final report. Enhancing local value chains in Norway. SIFO-rapport nr. 8-2019

Ingun Grimstad Klepp, Tone Skårdal Tobiasson, Vilde Haugrønning, Gunnar Vittersø, Lise Grøva, Torhild Kvingedal, Ingvild Espelien, Elin Kubberød.

Fagfelleurdert artikkel:

Ingrid Haugrønning: "De første tekstilarbeiderne i Salhus": fagfelleurdert artikkel som skal publiserast i Årbok for arbeiderhistorie i mars 2020.

Fagleg artikkel:

Lena Eikeland Kutschera og Åshild S F Thorsen: Amerikakoffert og mobiltelefon – identitetsbærende gjenstander ved migrasjon, i Museumsforbundet sin nettpublikasjon: Inkluderende museer. Kulturkunnskap og -arbeid som katalysator for god inkludering, 2019.

Artikkel:

Lena Eikeland Kutschera: Ull på Prærien. Redaksjonell artikkel i det trykte programmet for Ullveka 2019, også publisert på nett som fordjuping til uteutstillinga Ull på Prærien.

Formalisert FoU-samarbeid og nettverksarbeid:

Nettverk for arbeidarkultur og arbeidslivshistorie
Nettverk for teknologi og industrihistorie
SIKA (seksjon for samferdsel, industri, kommunikasjon og anlegg), Museumsforbundet.
Regionalt nettverk for industriminne
Nettverk for kulturlandskap
Nordisk Kulturlandskapsforbund
Nettverk Nordhordland biosfæreområde
European Heathlands Network
Leiar det nasjonale lyngheinetteret LyngNett
Nasjonalt museumsnettverk for drakt og tekstil
Nettverk Minoriteter og kulturelt mangfold
Styreleder og medlem for Hordaland Museumslag
Styrerepresentant i seksjon for Samlingsforvaltning, Museumsforbund.
Styrerepresentant i seksjon for SIKA, Museumsforbundet.

10. FORNYING

Samarbeidet med NIBIO og Klonarkivet, er ei fornying av arbeidet med våre levande samlingar og inneber ei kartlegging av genressursar på norske museum. Det skal også gi oversikt over kva tradisjonelle arbeidsteknikkar som blir brukt i skjøtsel/stell. Målet er innleie samarbeid med norske museum som har disse verdiane, slik at dei blir del av Klonarkivet «in-situ».

Kunstprosjektet «Tida vi har, tida det tar» er gjort i samarbeid med kunstnarane Maia Birkeland og Monika Mørck. På grunnlag av gjesteopphald på Havrå og Osterøy museum har dei arbeidd fram eit utstillingskonsept som formidlar viktige element frå samlingane ved musea og set tradisjonskunnskapen i nye samanhengar. Utstillinga har vore vist på Osterøy museum i 2019 og prosjektet vil verta å sjå i Oslo i 2020.

Vi har vore ein aktiv deltakar i det faglege nettverket kring Nordhordland biosfæreområde som Nordhordland utviklingsselskap leiar, i eit samarbeid med kommunane og med UiB og i utvikling av Ullveka og Ullruta.

Gjennom Beredskapsgruppa har vi delteke i arbeidet med å lage ein mal for verdisikringsplan for musea. Dokumentet skal gi brannmannskap informasjon om kvar prioriterte gjenstandar er plasserte og korleis dei skal transporterast ut i ein naudsituasjon. Malen er testa på våre eigne magasin og har fått følgjer for kvar vi plasserer gjenstandane og korleis vi pakkar dei.

Vi arbeidar med eksterne designarar og har utvikla nye strikkeprodukt av metervarene frå strikkemaskinane. I tillegg til å få nye produkt til museumsbutikkane sikrar vi kunnskap om maskinane ved vern gjennom bruk.

Vi har meir aktiv og allsidig bruk av bygningsmassen og uteområdet på Vestnorsk utvandringssenter og har nådd fleire målgrupper, og fått eit breiare utval av tilbod, fleire arenaer og vidare bruksområde. Den midlertidige bygningen som vart sett opp viste seg å vere særst fleksibel og har gitt oss moglegeheit for kiosk, billettsal og oppmøteplass ved arrangement.

Skulptur av Bjørnstjerne Bjørnson vert reingjort og voksa av konservatorane frå Bevaringstenestene.

Vestnorsk utvandringssenter

11. MUHO SOM SAMFUNNSAKTØR

Utstillinga Den vanskelege reisa har vorte del av den faste formidlinga ved Vestnorsk utvandringssenter. Utstillinga fortel om dagens migrasjon, og set den inn i ein historisk kontekst. Vi opplever at formidlinga gir publikum auka forståing for dagens samfunn. Arenaen vår gir ei særleg god ramme for refleksjonar kring mangfald og inkludering.

Gjennom fleire ulike samarbeidsprosjekt som Lygra Mat, Ullklynga i Nordhordland, og prosjekt Villsau er vi med å setje fokus på tradisjonskunnskap og berekraftig bruk av lokale ressursar. Vi ser kunnskapsarven vi forvaltar som ein ressurs for ny berekraftig tenking og praksis, særleg innan tekstil og matproduksjon. Dette perspektivet er teke inn i undervisning og formidling.

Arbeid i museumsregionen

Hovudaktiviteten til Kulturverntenesta ligg innan feltet bygningsvern og speglar lokal aktivitet på dette feltet. Tenestene har vorte tilpassa denne situasjonen slik at både museums- og bygningsverntenesta fritt kan nyttast av kommunane Austrheim, Fedje, Mafjorden, Modalen og Lindås, Meland og Radøy – og frå 2020 Alver.

Bygningsvern: Hovudaktiviteten har vore i tråd med måla, å gje fri rådgeving og rettleiing til private og kommunar i Nordhordland. Det gjeld saker som arkitektfaglege spørsmål om eldre bygningar, dokumentasjon av bygningar, eller kulturmiljø, finansiering av tiltak og arbeide med søknadar.

Det har også dette året vore mest aktivitet i dei kommunane som har kulturminneplanar og aktive kulturleiarar. I tillegg til dei ovanfor nemnde rådgevingstenestene tek Kulturverntenesta oppdrag med datering av bygningar. Oppdragsgjevar er oftast Hordaland fylkeskommune, men private har og nytta seg av denne tenesta. I tidlegare Hordaland var MUHO dei einaste som kunne tilby dendrokronologisk datering (årringsdatering) av bygg og vi har i 2019 hatt ei rekke dateringsoppdrag i heile fylket.

Museumstenesta: Database- og registreringsprogrammet Primus er gjort tilgjengeleg for historielag i regionen og det har vore rettleiing knytt til registreringsarbeid i Lindås. Museumstenesta har også vore samarbeidspart i prosjektsøknadar, som diverre ikkje har fått tilskot.

Frå prosjektet den vanskelige reisa

12. MANGFALD OG INKLUDERING

Vårt arbeid med mangfald og inkludering skjer gjennom besøk av ulike grupper med ulik bakgrunn og utfordringar og prosjektrelatert. Det er spesielt to avdelingar i MuHo som har arbeidd med problemstillinga mangfald og inkludering, Norsk Trikotasjemuseum og Vestnorsk utvandringssenter.

Besøk av klassar med spesielle behov frå vidaregåande opplæring og grunnskulen: Grupper med få elever og mange lærarar med store variasjonar av funksjonsevne, ofte med eit lågt modenheitsnivå. Vi tilpassar undervisninga med eigne opplegg med stort fokus på meistring og å skape gode opplevingar.

Utfordring: Dette er små grupper som krev store ressursar frå museet pr. tall på besøkande. Samanliknar vi med ei skulegruppe på 25-30 elevar, gjer spesialgruppene lite utslag på statistikken. Som samfunnsaktør er dette likevel svært viktige grupper å ta inn på museet.

Andre døme: **1)** grupper med demente frå dagsenter. **Mål:** fokus på gjenkjenning. **2)** grupper frå blindedeforbundet med pårørande: **Mål:** å legge opp til ein taktil tilnærming: å kjenne på og lytte. **3)** Elevar frå Nygård skule (norskopplæring for vaksne): **Mål:** å vise frem og fortelje om Norge før det moderne velferdssamfunnet vaks fram. **4)** Samarbeid med ulike internasjonale kvinnegrupper. **Mål:** inkludering og skape møteplassar, mellom anna gjennom handverksteknikkar. **5)** Utstillingar i Galleri Salhus. **Mål:** løfte kunst og handverksteknikkar frå andre land og skape workshops på tvers av kulturar og nasjonalitet. **6)** Deltaking i programmet Inkluderende museum (2018-2019). I samarbeid med Flyktingtenesta i Radøy, NAV Radøy og deltakarar i Introduksjonsprogrammet for nykomne flyktningar i kommunen. **Mål:** gi kunnskap om at også i Noreg har menneske flykta frå landet, og å skape møteplass. **Resultat:** utstilling med aktivitetar i lokalsamfunnet og formidlingsopplegg. Prosjektet resulterte også i ein artikkel i publikasjonen *Inkluderende museer – Kulturkunnskap og -arbeid som katalysator for god inkludering som blei publisert november 2019.*

13. FRIVILLIG ARBEID

Det frivillige arbeidet som vert utført ved fleire av musea våre er særst viktig.

For Osterøy museum er frivillige ein avgjerande og viktig del av ressursane som gjer at vi kan gjennomføre aktivitetar og planar. Det gjev oss også god forankring i lokalmiljøet og det sikrar oss eit nettverk for vidareføring av kunnskapsarven. Osterøy museum

har også dette året hatt eit aktivt samarbeide med frivillige, m.a. Osterøy museums lag og Arna sogelag som tek del i formidlings- og driftsoppgåver. I arbeidet med den levande kulturarven er nettverk av frivillige ein metode for å sikre vidareføring av kunnskap.

Venner av Vestnorsk utvandringssenter stiller alltid opp, både ved arrangement og omvisingar. Dei tek dessutan del i dugnadsarbeid knytt til vedlikehald og uteområdet.

Stiftinga Museumssenteret i Hordaland

Resultatrekneskap 2019

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2019	2018
Offentlege tilskot		33 720 500	35 331 511
Andre inntekter		7 731 047	7 581 293
Sum driftsinntekter		<u>41 451 548</u>	<u>42 912 804</u>
Varekostnad		998 913	1 247 897
Lønskostnader m.m.	2	27 805 280	29 018 388
Avskrivning på driftsmidler	5	338 469	169 566
Andre driftskostnader	2	11 630 247	13 248 408
Sum driftskostnader		<u>40 772 908</u>	<u>43 684 260</u>
Driftsresultat		<u>678 640</u>	<u>-771 455</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Andre renteinntekter		175 326	153 873
Andre finansinntekter	2	384 632	485 891
Andre rentekostnader	7	135 314	224 092
Resultat av finanspostar		424 644	415 672
Ordinært resultat før skattekostnad		1 103 283	-355 784
Ordinært resultat		<u>1 103 283</u>	<u>-355 784</u>
Årsresultat	4	<u>1 103 283</u>	<u>-355 784</u>
Som vert nytta slik:			
Avsett til anna eigenkapital		-1 103 283	0
Overført frå anna eigenkapital		0	355 784
Netto		<u>1 103 283</u>	<u>-355 784</u>

Stiftinga Museumssenteret i Hordaland

Balanse pr 31.12.2019

Eiga	Note	2019	2018
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Museumsbygg	5	14 718 850	14 938 688
Veteranbåt	5	23 968	23 968
Inventar, bilar m.m	5	480 722	406 763
Sum varige driftsmidler		<u>15 223 540</u>	<u>15 369 419</u>
Aksjar og fordringar			
Aksjar	6	70 000	70 000
Andre fordringar	2	1 343 088	1 286 103
Tilgode tilskot		3 890 368	135 329
Sum aksjar og fordringar		<u>5 303 456</u>	<u>1 491 432</u>
Sum anleggsmidler		<u>20 526 995</u>	<u>16 860 851</u>
Omlaupsmidler			
Lager av varer		<u>504 783</u>	<u>611 705</u>
Fordringar			
Kundefordringar		696 021	1 528 766
Andre fordringar		3 986	81 472
Sum fordringar		<u>700 007</u>	<u>1 610 238</u>
Bankinnskot, kontantar o.l.	3	<u>18 701 392</u>	<u>19 598 394</u>
Sum omlaupsmidler		<u>19 906 182</u>	<u>21 820 337</u>
Sum eiga		<u>40 433 177</u>	<u>38 681 188</u>

Stiftinga Museumssenteret i Hordaland

Balanse pr 31.12.2019

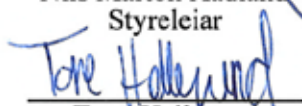
Eigenkapital og gjeld	Note	2019	2018
Bunden eigenkapital			
Grunnkapital		7 660 715	7 660 715
Sum bunden kapital		<u>7 660 715</u>	<u>7 660 715</u>
Opptent eigenkapital			
Anna eigenkapital		12 592 337	11 489 054
Fri EK vedlikehold bygg		1 307 211	1 307 211
Sum opptent eigenkapital		<u>13 899 549</u>	<u>12 796 265</u>
Sum eigenkapital	4	<u>21 560 264</u>	<u>20 456 980</u>
Gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjonar		19 922	66 196
Langsiktig gjeld	7	1 395 916	1 427 984
Sum anna langsiktig gjeld		<u>1 415 838</u>	<u>1 494 180</u>
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		795 715	1 103 999
Skuldige offentlege avgifter		1 714 642	1 853 235
Periodisert tilskot		546 748	634 748
Anna kortsiktig gjeld		14 399 971	13 138 045
Sum kortsiktig gjeld		<u>17 457 075</u>	<u>16 730 027</u>
Sum gjeld		<u>18 872 913</u>	<u>18 224 207</u>
Sum gjeld og eigenkapital		<u>40 433 177</u>	<u>38 681 188</u>

Stiftinga Museumssenteret i Hordaland

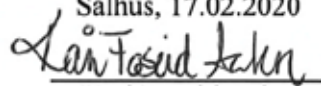
Balanse pr 31.12.2019

Nils Marton Aadland
Styreleiar

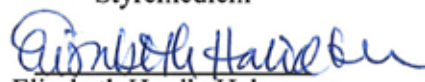

Tone Helleund
Styremedlem

Salhus, 17.02.2020

Kari Foseid Aakre
Nestleiar

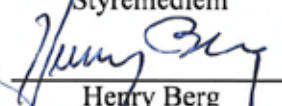
Nikolai Rypdal Tallaksen
Styremedlem

Elisabeth Herdla Halvorsen
Administrerende direktør

Øyvind H Oddekalv
Styremedlem

Henry Berg
Styremedlem

RSM Norge AS

Strandavegen 11, 5705 Voss
Boks 136, 5701 Voss
Org.nr: 982 316 588 MVA

T +47 56 52 04 00
F +47 56 52 04 01

www.rsmnorge.no

Til styret i Stiftinga Museumssenteret i Hordaland

Melding frå uavhengig revisor

Uttale om revisjonen av årsrekneskapen

Konklusjon

Me har revidert Stiftinga Museumssenteret i Hordaland sin årsrekneskap som viser eit overskot på kr 1 103 283. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2019, resultatrekneskap for rekneskapsåret avslutta per denne datoen og notar til årsrekneskapen, medrekna eit samandrag av viktige rekneskapsprinsipp.

Etter vår meining er den vedlagde årsrekneskapen utarbeidd i samsvar med lov og forskrifter og gir eit rettvissande bilete av selskapet si finansielle stilling per 31. desember 2019, og av resultatata for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen, i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapsskikk i Noreg.

Grunnlag for konklusjonen

Me har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, medrekna dei internasjonale revisjonsstandardane International Standards on Auditing (ISA-ane). Våre oppgåver og plikter etter desse standardane er skildra i *Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen*. Me er uavhengige av selskapet slik det er krav om i lov og forskrift, og har oppfylt dei andre etiske pliktene våre i samsvar med desse krava. Etter vår oppfatning er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og føremålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Styret og dagleg leiar sitt ansvar for årsrekneskapen

Styret og dagleg leiar (leinga) er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen i samsvar med lov og forskrifter, og for at den gir eit rettvissande bilete i samsvar med rekneskapslova sine reglar og god rekneskapsskikk i Noreg. Leinga er også ansvarleg for naudsynt intern kontroll for å kunne utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av misleg framferd eller utilsikta feil.

Ved utarbeidinga av årsrekneskapen må leinga ta standpunkt til selskapet si evne til å halde fram med drifta og opplyse om tilhøve som har innverknad for vidare drift. Føresetnaden om at drifta kan halde fram, skal leggast til grunn for årsrekneskapen så lenge det ikkje er sannsynleg at verksemda vil bli avvikla.

Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen

Målet med revisjonen er å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen totalt sett ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av misleg framferd eller utilsikta feil, og å gje ei revisjonsmelding som inneheld konklusjonen vår. Tryggande sikkerheit er ein høg grad av tryggleik, men ingen garanti for at ein revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg og ISA-ane, alltid vil avdekke vesentleg feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følgje av misleg framferd eller utilsikta feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentleg dersom den åleine eller samla innanfor rimelege grenser kan forventast å påverke økonomiske avgjerder som brukarane tek basert på årsrekneskapen.

Me viser til skildring av revisor sine oppgåver og plikter på heimesida til Den norske Revisorforening (DnR).

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD
AUDIT | TAX | CONSULTING

RSM Norge AS is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

RSM Norge AS er medlem av/ is a member of Den norske Revisorforening.

Melding frå uavhengig revisor 2019 for Stiftinga
Museumssenteret i Hordaland

Uttale om andre lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, og kontrollhandlingar me har funne naudsynt etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikkje er revisjon eller forenkla revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner me at leiinga har oppfylt plikta si til å syta for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av selskapet sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringskikk i Noreg.

Voss, 17.2.2020
RSM Norge AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Åse Steen-Olsen', written over a horizontal line.

Åse Steen – Olsen
Statsautorisert revisor

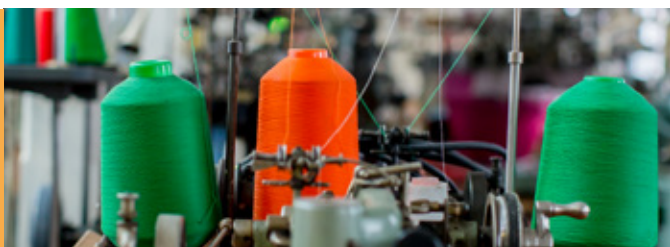
16. DETTE ER MUHO

Bevaringstenestene er ei felles bevarings- og konserverings-teneste for dei konsoliderte musea i Hordaland, og tilbyr kurs og praktisk arbeid innan førebyggjande konservering. Avdelinga har ansvar for eit fellesmagasin for prioriterte gjenstandar. I tillegg tek avdelinga betalte oppdrag for mellom anna Statsbygg, KORØ, Riksantikvaren og norske museum. Avdelinga utgjer eit stort konserveringsfagleg miljø innan konservering av tekstilar, møblar og gjenstandar.

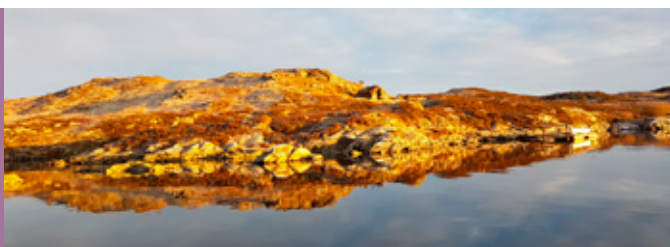
Vestnorsk utvandringscenter består av Emigrantkyrkja og Prærielandsbyen. Vi fokuserer primært på den norske utvandringa frå Noreg til Amerika på 1800- og 1900-talet, og knytt saman den norske utvandringa med folkevandringar og kulturmøte i dagens samfunn. Vi driv dialog- og aktivitetsbasert formidling, gjerne som levande historie med drakter og rekvisittar som passar til tema og tid. Vi har ei utstilling om dagens flyktningar i tillegg til dei faste utstillingane om den norske utvandringa.

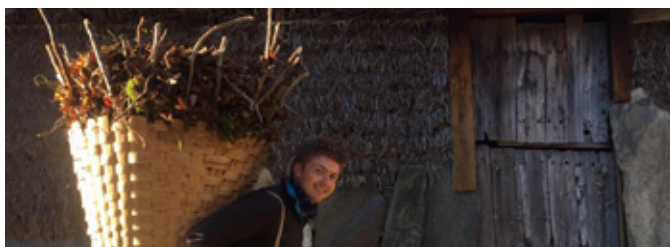
Norsk Trikotasjemuseum held til det teknisk industrielle kulturminnet Salhus Tricotagefabrik (1859–1989). I tillegg til vern og formidling av Salhus Tricotagefabrik har museet eit nasjonalt ansvar for å ta vare på historia til og forske på den norske tekstilindustrien. Museumsgjestane er lokale og internasjonale, og kjem for å sjå på den unike maskinparken og høyre om tekstilindustrien. Saman med galleriet, museumsbutikken og kaféen gjev museet kunnskapsformidling og gode opplevingar.

Osterøy museum er eit av dei eldste folkemusea våre, med store kulturhistoriske samlingar. Arkiv, gjenstandar, foto og bygningar fortel om livet på strilelandet. I dag har museet særleg fokus på handverk og småindustri og kunnskapsarven knytt til bruk av ull og oppstadvev, bygningshandverk og treskoproduksjon. Kulturverntenesta i Nordhordland skal hjelpe private eigarar og kommunane med spørsmål om forvaltning og formidling av verneverdige bygningar og kulturminne. Tenestene er gratis i kommunane Austrheim, Fedje, Lindås, Masfjorden, Modalen, Meland og Radøy.

Lyngheisenteret på Lygra er oppretta for å ta vare på kulturlandskapet på kysten og kunnskapen og tradisjonane knytt til dette landskapet. I samarbeid med lokale grunneigarar vert 1500 mål lynghei halde i hevd på autentisk vis. Lyngheiene er i dag ein utryddingstruga naturtype, meir enn 80 % av lyngheiene i Europa har forsvunne dei siste 100 åra. Området er tilrettelagt for naturopplevingar, formidling, undervising og forskning.

Havrå er ein gard i drift. Det mat- og vyrkeproduserande landskapet har viktige kulturbiologiske verdiar som er sterkt truga. Forvaltningsmåla er å drive garden slik ein ser det i Havråfilmen frå 1949/50. Store delar av landskapet er i dag i ein restaureringsfase. Garden er freda som kulturminne, og er på lista over utvalde kulturlandskap. Det bur folk i tunet.

MUSEUMSSENTERET
i Hordaland